

Original Article

Lived Experiences of Afghan Refugee Athletes Regarding Barriers to Sports Participation

Ali Afrouzeh¹ , Seyed Nasrollah Sajjadi² , Mehrzad Hamidi² ,
Rasoul Sadeghi³

1. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences and Health, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

2. Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences and Health, University of Tehran, Tehran, Iran

3. Department of Demography, Faculty of Social Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran

Received: 31/10/2020, Accepted: 22/02/2021, Published: 23/02/2021

* Corresponding Author: Seyed Nasrollah Sajjadi, E-mail: nsajjadi@ut.ac.ir

How to Cite: Afrouzeh, A; Sajjadi, S. N; Hamidi, M; Sadeghi, R. (2025). Lived Experiences of Afghan Refugee Athletes Regarding Barriers to Sports Participation. *Research on Educational Sport*, 12(35), 153-172. In Persian.

Extended Abstract

Background and Purpose

According to the United Nations High Commissioner for Refugees, approximately 25 million refugees were recorded worldwide in 2017. Of these, 68% originated from just five countries: Syria, Afghanistan, South Sudan, Myanmar, and Somalia. Key host countries include Turkey, Pakistan, Uganda, Lebanon, and the Islamic Republic of Iran. Among these, the migration of Afghans over the past three decades stands out as one of the largest in modern history. Afghanistan has endured prolonged war, political instability, and insecurity, resulting in the displacement of millions, many of whom have sought refuge in neighboring countries, particularly Iran and Pakistan.

In Iran, the Afghan immigrant population surged to two million by 1986 and peaked at three million in 1991. Despite government efforts since the early 2000s to encourage repatriation, unofficial estimates suggest that nearly three million Afghan refugees currently reside in Iran. Refugees bring with them their customs, religions, and political beliefs, which often clash with those of the host society, creating challenges to integration. These challenges include racial, ethnic, religious, cultural, and political differences that can hinder refugees' full participation in social life.

One recent initiative aimed at empowering refugees and mitigating their challenges is the promotion of exercise and physical activity. However, in Iran, the participation of refugees in sports has not been systematically examined. In particular, the barriers faced by Afghan refugees in accessing and engaging in sports activities remain largely unexplored. Understanding these barriers is crucial, as sports can play a vital role in fostering community integration, improving mental health, and promoting physical well-being among refugees. This study aims to identify the barriers to sports

participation for Afghan refugees in Iran, providing insights to inform policies and programs that encourage their active involvement in sports and physical activities. By addressing these barriers, a more inclusive environment can be fostered, enhancing the quality of life and social integration of Afghan refugees within Iranian society.

Methods

This qualitative study adopted a phenomenological approach to explore the lived experiences of Afghan refugee athletes regarding barriers to sports participation. Participants were selected through snowball sampling, using a homogeneous sampling approach combined with maximum diversity to capture a broad range of perspectives. Thirteen Afghan refugee athletes residing in Tehran province participated in the study. Data collection occurred in 2020 through in-depth interviews lasting 45 to 60 minutes each, designed to elicit detailed narratives about their experiences.

Qualitative data were analyzed using latent content analysis. Interviews were recorded, transcribed verbatim, and systematically coded. To ensure rigor and reliability, Guba and Lincoln's (1994) criteria were applied. Inter-subject agreement reliability was assessed, yielding an overall reliability of 85% across three selected interviews. Additionally, interpretive structural modeling (ISM) was employed to categorize and hierarchize the identified barriers. Seven experts familiar with the research topic were engaged to assist in applying this modeling technique.

Results

The study sample comprised thirteen Afghan refugee athletes, including seven men and six women. Analysis of the interviews revealed nine main categories of barriers to sports participation: economic, racism, personal, cultural, social, family, managerial, media and information, legal, and ethnic interaction. Using interpretive structural modeling, these barriers were organized into hierarchical levels, culminating in a comprehensive model. The analysis identified legal barriers as the most critical and influential impediments to Afghan refugees' participation in sports in Iran.

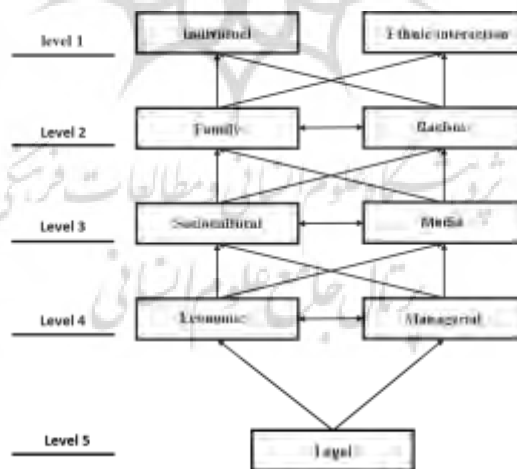

Figure 1- Leveling barriers to Afghan refugees participating in sports

Conclusion

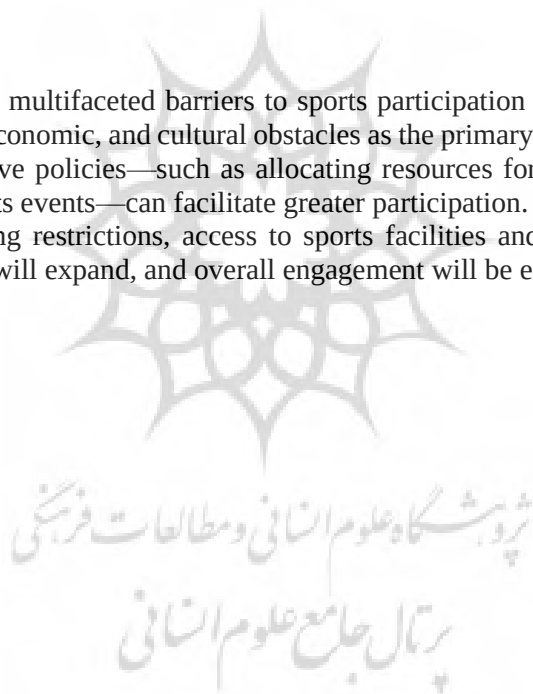
The findings underscore the primacy of legal issues as a key barrier to sports participation among Afghan refugees. Castles (2003) posits that the experience of immigrants in host countries can be conceptualized along a spectrum: at one end, ease of residence, citizenship rights, acceptance of diversity, and formation of ethnic communities facilitate inclusion within a multicultural society; at the other, denial of residence permits, citizenship, and cultural acceptance results in marginalized ethnic minorities whose presence is often viewed as divisive. In Iran, restrictive legal frameworks have contributed to Afghan refugees being positioned as ethnic minorities, limiting their acceptance and integration into society.

Overall, the development of refugee sports participation appears to be contingent upon legal reforms. Amending restrictive laws and reducing barriers would enhance access to sports facilities and communities, enable freedom in choosing sports types and participation modes, and promote partnership and community development. Such changes would foster a more inclusive sporting environment, empowering Afghan refugees and supporting their social integration.

Keywords: Afghanistan, Refugees, Social Development, Sport Participation Barriers, Lived Experiences

Article Message

This article identifies the multifaceted barriers to sports participation faced by Afghan refugees in Iran, highlighting legal, economic, and cultural obstacles as the primary challenges. Addressing these barriers through supportive policies—such as allocating resources for refugee sports development and organizing joint sports events—can facilitate greater participation. Legal reforms are pivotal; by amending laws and easing restrictions, access to sports facilities and communities will improve, freedom of participation will expand, and overall engagement will be enhanced.

تجربه زیسته پناهندگان ورزشکار افغانستانی از موانع مشارکت ورزشی

علی افروزه^۱، سید نصرالله سجادی^۲، مهرزاد حمیدی^۲، رسول صادقی^۳

۱. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۲. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی و تندرستی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۳. گروه جمعیت شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۸/۱۰، تاریخ اصلاح: ۱۳۹۹/۱۲/۰۴، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۲/۰۵

* Corresponding Author: Seyed Nasrollah Sajjadi, E-mail: nsajjadi@ut.ac.ir

How to Cite: Afrouzeh, A; Sajjadi, S. N; Hamidi, M; Sadeghi, R. (2025). Lived Experiences of Afghan Refugee Athletes Regarding Barriers to Sports Participation. *Research on Educational Sport*, 12(35), 153-172. In Persian.

چکیده

هدف مقاله حاضر، تجربه زیسته پناهندگان ورزشکار افغانستانی از موانع مشارکت در ورزش بود. روش پژوهش، کیفی و از نوع پدیدارشناسی بود. ورزشکاران اتباع افغانستانی جامعه هدف این تحقیق را تشکیل دادند. مشارکت کنندگان در این پژوهش ۱۳ نفر بودند که با استفاده از نمونه گیری گلوله برفی انتخاب شدند. ابزار پژوهش مصاحبه بود که به صورت میدانی و عمیق انجام شد و برای تجزیه و تحلیل داده ها و کدگذاری، از روش تحلیل محتوای پنهان استفاده شد. همچنین برای افزایش دقت و اعتبار داده های پژوهش، از چهار معیار گوبا و لینکلن (۱۹۹۴) و به منظور پایایی از پایایی توافق درون موضوعی استفاده شد که پس از بررسی، ۸۵ درصد و پذیرفتنی ارزیابی شد. پس از تجزیه و تحلیل مصاحبه ها، ۹ مقوله اصلی شامل اقتصادی، نژادپرستی، فردی، فرهنگی اجتماعی، خانوادگی، مدیریتی، رسانه و اطلاعات، قانونی و تعامل قومیتی به عنوان موانع اصلی مشارکت ورزشی پناهندگان افغانستانی در ایران شناسایی و استخراج شدند. در نهایت نیز با تکنیک مدل سازی ساختاری تفسیری، به سطح بندی موانع و تدوین مدل پرداخته شد. نتایج تحلیل نشان داد، موانع قانونی، مهم ترین و اثرگذارترین موانع مشارکت ورزشی پناهندگان افغانستانی در ورزش است؛ بنابراین پیشنهاد می شود با تدوین قانون های جدید، شفاف و به روز در حوزه پناهندگان، شرایط برای فعالیت های ورزشی آنان تسهیل شود تا از پیامدهای مشارکت آنان در ورزش، جامعه پناهندگان و هم جامعه میزبان بهره مند شوند.

واژگان کلیدی: افغانستان، پناهندگان، توسعه اجتماعی، موانع مشارکت ورزشی، تجربه زیسته.

مقدمه

طبق گزارش آژانس بین‌المللی پناهندگان سازمان ملل در سال ۲۰۱۷، حدود ۲۵ میلیون پناهنده در سراسر دنیا وجود دارند (کمیساریای عالی سازمان ملل متحد برای پناهندگان، ۲۰۱۷، ۴). در این بین، ۶۸ درصد پناهندگان تنها مربوط به پنج کشور سوریه، افغانستان، سودان جنوبی، میانمار و سومالی است. همچنین ترکیه، پاکستان، اوگاندا، لبنان و جمهوری اسلامی ایران از کشورهای مهم میزبان پناهندگان هستند (کمیساریای عالی سازمان ملل متحد برای پناهندگان، ۲۰۱۷، ۴).

در تاریخ مدرن جهان، یکی از بزرگ‌ترین جابه‌جایی‌ها و حرکات مهاجرتی، مهاجرت افغانستانی‌ها در طول سه دهه اخیر است. این کشور همواره درگیر جنگ، تحولات سیاسی و ناامنی بوده است که این مسئله در سالیان متوالی، آوارگی میلیون‌ها نفر از اتباع این کشور به کشورهای دیگر، به‌خصوص ایران و پاکستان را به دنبال داشته است. تعداد مهاجران افغانستانی در ایران در سال ۱۳۶۵ به دو میلیون نفر و در سال ۱۳۷۰ به بالاترین حد خود یعنی سه میلیون نفر افزایش یافت، اما از دهه ۱۳۸۰ به بعد، سیاست دولت ایران متمرکز بر بازگشت مهاجران افغانستانی بود (صادقی، ۲۰۰۶). روند بازگشت از سال ۱۳۸۵ به بعد کاهش یافت و بازگشت‌ها در مقیاس بسیار کوچک‌تر ادامه یافت؛ حتی در این سال‌ها برخی از مهاجران بازگشته به افغانستان مجدد به ایران برگشتند (محمودیان، ۲۰۰۷؛ عباسی شوازی و صادقی، ۲۰۱۵). طبق سرشماری سال ۱۳۹۵، ۸۳۹۹۱۲ نفر از مهاجران افغانستانی در ایران دارای کارت پناهندگی، ۳۰ هزار نفر دارای مجوز اقامت طولانی‌مدت، ۴۵۰ هزار نفر دارای گذرنامه کوتاه‌مدت و ۷۳۴۶۲۲ فاقد مدرک قانونی بودند، اما آمارهای غیررسمی از حضور نزدیک به سه میلیون مهاجر افغانستانی در ایران حکایت دارد (میرزایی، ۲۰۱۷). سابقه سه دهه حضور چشمگیر افغانستانی‌ها در کشور، دلایل محکمی را برای مطالعه جنبه‌های مختلف زندگی آن‌ها در ایران مهیا می‌کند. همچنین سه دهه حضور افغانستانی‌ها در ایران، وصلت‌ها بین آنان و ایرانیان، کسب دارایی‌های مناسب و تمایل آن‌ها را به بازگشت به افغانستان کاهش داده است (نصر اصفهانی و حسینی، ۲۰۱۶، ۵۷)؛ بنابراین در سال‌های اخیر با توجه به تمایل نداشتن افغانستانی‌ها به بازگشت، بررسی ابعاد مختلف اجتماعی زندگی آنان در جامعه بیش از پیش اهمیت یافته است. پدیده مهاجرت یکی از مسائل اصلی مدنظر جامعه‌شناسان، اقتصاددانان و برنامه‌ریزان توسعه کشورها است؛ چراکه مهاجرت در ابعاد مختلف جامعه، تغییر و تحولاتی را به وجود می‌آورد و آثار و عوارض مثبت و منفی متعددی در پی دارد (آدامز و ریچارد^۱، ۲۰۰۵، ۱۶۴۵).

معمولاً به‌واسطه ورود افراد تازه‌وارد و عموماً ناآشنا به هنجارها و باورهای جامعه، مسائل فرهنگی و اجتماعی خاصی به وجود می‌آیند و موجب شکل‌گیری چالش‌هایی با نظام ارزشی حاکم می‌شوند. مهاجران و پناهندگان آداب و رسوم، مذهب و عقاید سیاسی خود را به سرزمین جدید می‌آورند و برای تطبیق خود با محیط جدید همواره با موانع و مسائل زیادی همچون ناهمگونی‌های نژادی، قومی، اعتقادی، فرهنگی و سیاسی روبه‌رو هستند (دهقان‌پور و بیات، ۲۰۱۱، ۴). مشکلاتی چون فقر، شکست تحصیلی، زندگی در محیط فیزیکی نامناسب، جدایی از والدین و از دست دادن کار، از عوامل فرهنگی-اجتماعی هستند که اثرات منفی فراوانی بر سلامت روان افراد مهاجر می‌گذارند. پناهنده‌ای که خود را در شرایط دشوار مانند تحقیر، توهین و حتی تهدید به اخراج اجباری یا ترک خاک می‌یابد، بیشتر از پیش برای سوء رفتار، آماده و ترغیب می‌شود. فشارهای روحی، ناراحتی‌های روانی، میل به بازگشت، حس بلا تکلیفی و انتظار، گمنامی و بی‌هویتی، تنش‌های فردی و بی‌تعادلی می‌تواند باعث ایجاد بعضی فشارها، به‌ویژه تنهایی، حس غبطه خوردن و تحقیر برای پناهندگان شود (سنقری و همکاران،

1. Adams & Richard

۲۰۱۴). گارکیچ^۱ و همکاران (۲۰۱۷) نیز نشان دادند، سلامت، تندرستی و رفاه اجتماعی از مواردی مهمی برای پناهندگان است که همواره دستیابی به آن در جامعه میزبان دشوار است. آن‌ها همچنین نشان دادند، پناهندگان با مشکلات ذهنی و روحی دست و پنجه نرم می‌کنند. این موضوع می‌تواند به صورت عمومی مانند بی‌حوصلگی یا درجات شدیدتر مانند ضربات روحی خود را نشان دهد (سازمان جهانی سلامت^۲، ۲۰۱۰). همچنین سلامت اجتماعی، یکی دیگر از مواردی است که پناهندگان در تلاش هستند با ایجاد روابط اجتماعی و خلق یک زندگی اجتماعی به آن دست پیدا کنند (بنیاد رابرت باخ^۳، ۲۰۱۷).

یکی از اقداماتی که به‌تازگی برای توانمندسازی پناهندگان و رفع چالش‌ها و نیازهای ذکر شده انجام می‌شود، ورزش و فعالیت بدنی است. ورزش و فعالیت بدنی به‌عنوان روشی برای کمک به اқشار آسیب‌پذیر از جمله مهاجران، بومیان، پناهندگان و جوامع فقیرنشین شناسایی شده است (دوهرتی و تیلور^۴، ۲۰۰۷). کشورهای مهاجرپذیر باید همراه با فراهم کردن بازی و سرگرمی، امنیت، محیط حمایت‌شده برای جوانان، ورزش و سرگرمی‌های همراه با فعالیت بدنی منجر به رشد مثبت جوانان شوند (کاتالانو و همکاران^۵، ۲۰۰۴). ورزش و فعالیت بدنی صرفاً پدیده‌ای جسمی و فیزیولوژیک نیست که تنها کارکردهای جسمانی آن توجیه‌کننده پرداختن به ورزش باشد؛ بلکه می‌توان برای ورزش کارکردهای متعددی را در نظر گرفت. صاحب‌نظران برای ورزش و فعالیت بدنی، اهداف و نقش‌های مختلفی را تبیین کرده‌اند که می‌توان به مسائل مختلفی همچون ارتباطات میان‌فرهنگی، تقویت تفاهم و توسعه صلح، تقویت همبستگی و مشارکت اجتماعی و تحکیم روابط و پیوندهای اجتماعی، ارتقای سلامت روانی و جسمی، افزایش اعتماد به نفس، پرورش اخلاق انسانی و اجتماعی، تقویت و ارتقای سرمایه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و انسانی، بهبود مکانیسم یادگیری، ایجاد بستر برای شکل‌گیری باورها، مهارت‌ها، رفتارها، عادات، نقش‌ها و هویت‌ها اشاره کرد (مرادی و همکاران، ۲۰۱۴). ورزش و فعالیت بدنی در هر سطحی به‌عنوان عامل ایجادکننده تغییرات مثبت اجتماعی است. ماهیت اجتماعی ورزشی و لازمه همکاری افراد برای اجرای آن می‌تواند منجر به افزایش تعاملات اجتماعی، افزایش همکاری بین افراد و افزایش مسئولیت‌پذیری افراد در قبال دیگران شود؛ حتی درمورد فعالیت‌های ورزشی تفریحی نیز می‌توان گفت که ورزش و شرکت در آن از طریق آموزش نظم به افراد و توسعه آن می‌تواند اعتقاد و پایبندی آنان را به نظم و در نهایت، نظم اجتماعی را به همراه داشته باشد (ترکمانی و همکاران، ۲۰۱۸).

با توجه به اهمیت ورزش برای این گروه ویژه، محققان زیادی تلاش کردند موانع توسعه ورزش برای مهاجران و پناهندگان را شناسایی کنند. جینز^۶ و همکاران (۲۰۱۵) به بررسی این موانع در مهاجرین سالک در استرالیا پرداختند. آن‌ها در بخشی از پژوهش که به صورت روایتی ارائه شده است، بیان کردند یکی از موانع پیش روی مهاجران نژادپرستی است که به‌خصوص جوامع اسلامی عبارات زیادی از قبیل تروریست را باید تحمل کنند. همچنین آن‌ها بیان کردند، مربیان برای آموزش پناهندگان با نیازها و پیشینه‌های متفاوت به خوبی مجهز نشده‌اند. به خاطر تلفظ سخت اسم مهاجران، گاهی مربیان حتی نمی‌توانند آن‌ها را صدا بزنند و با اسم‌هایی مثل سوپرستار آن‌ها را صدا می‌زنند. آن‌ها ذکر کردند، بسیاری از باشگاه‌ها از لحاظ ساختاری

1. Garkisch
2. WHO
3. Robert Bosch Foundation
4. Doherty & Taylor
5. Catalano
6. Jeanes

برای ورزش حرفه‌ای برنامه‌ریزی شده‌اند. هزینه زیاد و سختی تعهدات تمرینی از دیگر موانع مشارکت ورزشی مهاجران بود. در همین راستا، ابور^۱ (۲۰۱۸) بیان کرد، پناهندگان روزانه با موارد نژادپرستی روبه‌رو هستند که این موضوع بر مشارکت ورزشی آنان اثر منفی دارد. محمدی (۲۰۱۹) موانع مشارکت نکردن پناهندگان ساکن آلمان در دوچرخه‌سواری را شناسایی کرد. یکی از موانع بازدارنده، باورهای سنتی بازمانده از کشور پناهندگان بود. در پژوهش دیگری، گرین^۲ و همکاران (۲۰۰۳) نشان دادند، تفاوت‌های فرهنگی و مذهبی پناهندگان با جامعه میزبان بر مشارکت ورزشی آنان تأثیر می‌گذارد. هارتلی^۳ و همکاران (۲۰۱۷) نشان دادند، مهم‌ترین موانع مشارکت ورزشی پناهندگان موانع ساختاری است. این موانع شامل شکاف‌های سیاست‌گذاری، مشکلات حمل و نقل، فقدان حمایت مالی دولت، ناهماهنگی بین سازمان‌های مدیریت پناهندگان و سازمان‌های ورزشی و فقدان سرمایه‌گذاری دولت برای رفاه پناهندگان است. بورمن^۴ و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهش خود نشان دادند، منابع انسانی عامل مهمی است که در مشارکت ورزشی تأثیر می‌گذارد. ویلند^۵ و همکاران (۲۰۱۵) نیز مسائل فردی را به‌عنوان موانع مشارکت ورزشی پناهندگان در نظر گرفتند. آن‌ها موانعی از جمله نداشتن وقت، کار زیاد، آشنا نبودن با ورزش و حتی بیماری را شناسایی کردند. با نگاه به کشورهای پیشرو، اهمیت اجرای برنامه‌های ورزشی و فعالیت بدنی برای مهاجران و پناهندگان بیش از پیش آشکار می‌شود. در ایران تا کنون به صورت سیستماتیک به ورزش پناهندگان نگاه نشده و در سال‌های اخیر به برگزاری جشنواره‌های ورزشی نمادین اکتفا شده است. در همین راستا، تاکنون موانع مشارکت ورزشی پناهندگان افغانستانی نیز شناسایی نشده است؛ بنابراین هدف این پژوهش، شناسایی موانع مشارکت ورزشی مهاجران افغانستانی در ایران بود.

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش به صورت کیفی و با رویکرد پدیدارشناسی انجام شد. مشارکت‌کنندگان در این پژوهش با استفاده از نمونه‌گیری گلوله‌برفی و با رویکرد نمونه‌گیری همگون و در عین حال با رعایت حداکثر تنوع نمونه‌گیری^۶ انتخاب شدند. در پژوهش‌های کیفی، معیار دقیقی برای تخصیص حجم نمونه یا افراد شرکت‌کننده وجود ندارد، با این حال، براساس دیدگاه هاووی و گالوین^۷ (۲۰۱۶)، بین چهار تا چهل مشارکت‌کننده برای این نوع پژوهش‌ها کافی است. بر این اساس، ۱۳ نفر از پناهندگان ورزشکار به عنوان نمونه در این تحقیق در نظر گرفته شدند. مصاحبه‌ها در سال ۱۳۹۹ با افغانستانی‌های ساکن استان تهران اجرا شد. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی، از تاکتیک تحلیل محتوای پنهان استفاده شد. برای دستیابی به تجربه زیسته پناهندگان افغانستانی در زمینه موانع مشارکت ورزشی، مصاحبه عمیق اجرا شد. مدت هر مصاحبه بین ۴۵ تا ۶۰ دقیقه بود. برای انجام تحلیل محتوای پنهان، متن مصاحبه با شرکت‌کنندگان ضبط و پیاده‌سازی شد. به‌منظور بررسی و افزایش

-
1. Abour
 2. Guerin
 3. Hartley
 4. Burrmann
 5. Wieland
 6. Maximum variance of sampling
 7. Holloway & Galvin

اعتمادپذیری داده‌های حاصل از مطالعه در حین انجام پژوهش، از معیارهای (گوبا و لینکلن^۱، ۱۹۹۴) استفاده شد که عبارت‌اند از: (۱) اعتبارپذیری^۲؛ (۲) انتقال‌پذیری^۳؛ (۳) تأییدپذیری^۴؛ (۴) اطمینان‌پذیری^۴. پس از مشخص شدن واحدهای معنایی اولیه از مصاحبه‌ها و متون، واحدهای معنایی فشرده شکل گرفتند و کدها استخراج شدند. پس از آن، واحدهای تحلیل چندبار مرور شده و براساس شباهت‌های مفهومی و معنایی، کدگذاری و مقوله‌بندی شدند. در این فرایند، سعی بر آن بود که بیشترین همگونی در درون طبقات و بیشترین ناهمگونی بین طبقات وجود داشته باشد. در راستای تضمین تأییدپذیری داده‌ها، پژوهشگر از پرانتزگذاری^۵ استفاده کرد؛ بدین صورت که هنگام پرانتزگذاری، محقق سعی در انعکاس تجربیات شرکت‌کنندگان براساس درک معانی برخاسته از گفتگوها دارد و از تحمیل عقاید خود جلوگیری می‌کند تا از ورود پیش‌فرض‌های ذهنی پژوهشگر جلوگیری شود. در راستای تضمین اطمینان‌پذیری داده‌ها، از تکنیک گزارش‌گیری موازی^۶ استفاده شد؛ بدین صورت که متن مصاحبه‌ها به سایر همکاران پژوهش داده شد تا کدگذاری را مجدد انجام دهند و نظرهای تکمیلی آن‌ها دریافت و اصلاحات لازم اعمال شد. همچنین برای تضمین انتقال‌پذیری داده‌ها، پژوهشگر از نمونه همگون با رعایت حداکثر تنوع مشارکت‌کنندگان در ویژگی‌های جامعه‌شناختی استفاده کرد تا یافته‌های پژوهش حداکثر قابلیت تعمیم را داشته باشد. ارتباط مطلوب با مصاحبه‌شوندگان و تخصیص زمان کافی به این مرحله نیز، از دیگر راهکارهای افزایش اعتمادپذیری داده‌ها بود. برای بررسی پایایی مصاحبه‌ها نیز از روش پایایی توافق درون موضوعی استفاده شد. بدین منظور علاوه بر کدگذاری پژوهشگر، از یک همکار پژوهشی برای کدگذاری سه مصاحبه به صورت تصادفی کمک گرفته شد. درنهایت، پایایی بین دو کدگذار در سه مصاحبه به ترتیب ۸۶ درصد، ۸۴ درصد و ۸۵ درصد به دست آمد. پایایی کل در سه مصاحبه نیز ۸۵ درصد بود. در ادامه از تکنیک مدل‌سازی ساختاری-تفسیری برای تعیین سطوح و همچنین تدوین مدل استفاده شد. نمونه پژوهش برای اجرای این تکنیک، هفت نفر از متخصصان آشنا با موضوع تحقیق انتخاب شدند. مدل‌سازی ساختاری-تفسیری یکی از روش‌های طراحی سیستم‌ها، به‌ویژه سیستم‌های اقتصادی و اجتماعی است. این رویکرد افراد را قادر می‌سازد که روابط پیچیده بین تعداد زیادی از عناصر را در یک موقعیت پیچیده ترسیم کنند و به‌عنوان ابزاری برای نظم بخشیدن و جهت دادن به پیچیدگی روابط بین متغیرها عمل می‌کند. این رویکرد، مدل‌های ذهنی غیرشفاف و مبهم از سیستم‌ها را به مدل‌های روشن و قابل فهم برای همه افراد تبدیل می‌کند (آذر و همکاران، ۲۰۱۶).

نتایج

در این مطالعه ۱۳ پناهنده ورزشکار افغانستانی شامل هفت مرد و شش زن شرکت کردند. نتایج تحلیل مصاحبه‌ها از تجارب زیسته پناهندگان افغانستانی از موانع ورزش، در جدول (۱) آورده شد.

-
1. Guba & Lincoln
 2. Credibility
 3. Transferability
 4. Dependability
 5. Bracketing
 6. Peer Debriefing

جدول ۱- کدهای اولیه، مفاهیم و مقولات اصلی حاصل از تجارب زیسته افغانستانی‌ها

Table 1- Initial codes, concepts, and main categories derived from the lived experiences of Afghans

مقولات Categories	مفهوم Concept	کدهای اولیه Initial Codes
وضعیت خانوادگی	معیشت	شرایط سخت زندگی افغانستانی‌ها درآمد کم خانواده‌ها زندگی در شرایط فقر جمعیت زیاد خانواده‌ها
	باورهای سنتی	تعصب شدید درباره زنان تضاد ورزش و تشکیل خانواده وجود مردسالاری در بین مردان افغانستانی‌ها
	اولویت ورزش	فقدان سواد کافی نبود نگرش مثبت به ورزش اهمیت کار برای امرار معاش
وضعیت فردی	وقت	کار بعد از مدرسه کلاس‌های آموزشی بعد از مدرسه
	تجربه منفی	تجربه قوانین سخت گذشته تجربه گذشته از محرومیت اجتماعی احساس ترس درونی‌شده تحقیر و سرخوردگی
	مهارتی	بی‌نظمی در کارها مهارت اجتماعی سطح پایین
تعامل قومیتی	قدرت طلبی	تلاش افغانستانی‌ها برای در رأس امور بودن تلاش قومیت‌های افغانستانی برای تأسیس انجمن‌ها و شوراهای مختلف
	تضادهای درونی	فقدان اعتماد به قومیت‌ها تضاد شیعه و سنی در بین افغانستانی‌ها
موانع مدیریتی	برنامه‌ریزی	نبود تشکیلات منسجم برای توسعه و اداره ورزش افغانستانی‌ها نبود برنامه‌ریزی بلندمدت در اولویت نبودن ورزش مهاجران و پناهندگان در ادارات اتباع و سیاست‌های کشور
	منابع انسانی	برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات مقطعی سلیقه‌ای عمل کردن نبودن مربیان آموزش‌دیده برای کار با افغانستانی‌ها بی‌کفایتی نمایندگان ورزشی افغانستانی

مقولات Categories	مفهوم Concept	کدهای اولیه Initial Codes
موانع اقتصادی	هزینه ورزش	هزینه زیاد باشگاه هزینه زیاد تجهیزات و پوشاک ورزشی هزینه زیاد ورزش حرفه‌ای هزینه زیاد حمل و نقل هزینه زیاد برگزاری رویدادهای ورزشی دریافت ورودی از تیم‌های افغانستانی
	تبعیض در قیمت‌گذاری	شهریه گران‌تر باشگاه‌ها برای افغانستانی‌ها هزینه زیادتر اجاره سالن‌ها برای افغانستانی‌ها
	حمایت مالی دولت	فقدان اماکن ورزشی رایگان کمیبود رویدادهای ورزشی رایگان حمایت نکردن از رویدادهای قهرمانی
	بودجه مصوب	استفاده از بودجه شخصی نبود بودجه مشخص مخصوص توسعه ورزش پناهندگان
	حامیان مالی و خیرین	قانع نشدن خیرین برای حمایت از ورزش پناهندگان افغانستانی دیدن نشدن ورزش پناهندگان در جامعه و رسانه شفاف نبودن قانون برای حمایت مالی از تیم‌های پناهندگان
	تضاد فرهنگی	وجود فرهنگ افغانستانی در خانواده زندگی مطابق با فرهنگ ایرانی
	انزوای اجتماعی	پذیرفته نشدن در جامعه به حاشیه رانده شدن حس بیگانه بودن حس سربار و اضافه بودن
	موانع فرهنگی-اجتماعی	بی‌توجهی به ورزشکاران افغانستانی وحشی و پرخاشگر بودن افغانستانی‌ها دزد و قاتل بودن افغانستانی‌ها بزهکار و معتاد بودن افغانستانی‌ها
	تصورات قالبی منفی	کشیف بودن افغانستانی‌ها مریضی داشتن افغانستانی‌ها
	تبعیض	اجازه ورود ندادن به برخی استخرها اجازه ورود ندادن به برخی پارک‌ها ناداوری در مسابقات ورزشی
مسائل نژادپرستی		

مقولات Categories	مفهوم Concept	کدهای اولیه Initial Codes
	بیگانه‌ستیزی	خودبرتر بینی جامعه میزبان حسادت جامعه میزبان درباره موفقیت افغانستانی‌ها مسخره شدن به خاطر تفاوت چهره
موانع قانونی	قوانین پناهندگی	اعطانکردن تابعیت نبود قوانین شفاف درخصوص پناهندگان به روز نبودن قوانین درخصوص پناهندگان محدودیت برای تجمع افغانستانی‌ها به‌منظور هر رویدادی نیاز به مجوز برای تردهای بین استانی
	قوانین ورزشی	محدودیت برای عضویت در تیم‌های استانی نیاز به مجوز برای برگزاری هر رویداد ورزشی امکان اشتغال نداشتن در شغل‌های ورزشی
رسانه و اطلاعات	گزینه‌ی عمل کردن اطلاعات	انتشار اخبار صرفاً منفی از افغانستانی‌ها ایجاد تصویر منفی از افغانستانی‌ها در جامعه نبود پایگاه اطلاعاتی از امان و رویدادهای ورزشی برای افغانستانی‌ها فقدان اطلاع‌رسانی ملی و محلی از رویدادها و فرصت‌های ورزشی برای پناهندگان افغانستانی

در مرحله بعد، مدل ساختاری-تفسیری (ISM) تدوین شد. برای اجرای این تکنیک، ابتدا برای شناسایی ارتباط متغیرها، ماتریس اولیه طراحی شد و در اختیار هفت متخصص آشنا به موضوع قرار گرفت. گفتنی است، برای نشان دادن ارتباطات بین عوامل در این ماتریس از چهار علامت V : ارتباط یک طرفه از i به j ، A : ارتباط یک طرفه از j به i ، X : ارتباط دو طرفه از i به j و بالعکس و O : هیچ ارتباطی بین i و j وجود ندارد، استفاده شد. در جدول (۲) ماتریس خودتعاملی ساختاری آورده شده است.

جدول ۲- ماتریس خودتعاملی ساختاری

Table 2- Structural self-interaction matrix

i	j							
	اقتصادی	نژاد پرستی	فردی	فرهنگی	خانوادگی	مدیریتی	رسانه	قانونی
اقتصادی	V							
نژاد پرستی		V						
فردی			V					
فرهنگی				V				
خانوادگی					V			
مدیریت						V		
رسانه							V	
قانونی								V
تعامل قومیتی								

پس از تشکیل ماتریس خودتعاملی به ماتریس دریافتی اولیه می‌رسیم؛ بدین صورت که با تبدیل نمادهای روابط ماتریس SSIM به اعداد صفر و یک برحسب قواعد و قوانین ذیل می‌توان به ماتریس دریافتی اولیه دست پیدا کرد:

اگر ارتباط بین دو عنصر (i, j) در ماتریس خودتعاملی V باشد، در ماتریس RM ارتباط بین i, j را با عدد ۱ و برعکس ارتباط بین i, j را با عدد صفر جایگزین می‌کنیم؛

اگر ارتباط بین دو عنصر (i, j) در ماتریس خودتعاملی A باشد، در ماتریس RM ارتباط بین i, j را با عدد صفر و برعکس ارتباط بین i, j را با عدد ۱ جایگزین می‌کنیم؛

اگر ارتباط بین دو عنصر (i, j) در ماتریس خودتعاملی X باشد، در ماتریس RM ارتباط بین i, j را با عدد ۱ و برعکس ارتباط بین i, j را با عدد ۱ جایگزین می‌کنیم؛

اگر ارتباط بین دو عنصر (i, j) در ماتریس خودتعاملی O باشد، در ماتریس RM ارتباط بین i, j را با عدد صفر و برعکس ارتباط بین i, j را با عدد صفر جایگزین می‌کنیم. در مرحله بعد، ماتریس دریافتی نهایی به سطوح مختلف دسته‌بندی می‌شود. برای تعیین سطح متغیرها در مدل نهایی، به‌ازای هر کدام از آن‌ها سه مجموعه دستیابی، پیش‌نیاز و مشترک تشکیل شد. در اولین جدول، متغیر یا متغیرهایی که اشتراک مجموعه دستیابی و پیش‌نیاز آن یکی است، در سلسله‌مراتب ISM به‌عنوان متغیر سطح بالا محسوب می‌شوند؛ به طوری که این متغیرها در ایجاد هیچ متغیر دیگری مؤثر نیستند. پس از شناسایی بالاترین سطح، آن متغیر از فهرست سایر متغیرها کنار گذاشته می‌شود. این تکرارها تا زمانی که سطح همه متغیرها مشخص شود، ادامه پیدا می‌کند.

پس از شناسایی سطوح مختلف، مدل ساختاری-تفسیری ترسیم می‌شود. در شکل (۱) سطح‌بندی موانع مشارکت ورزشی پناهندگان افغانستانی آورده شده است.

شکل ۱- سطح بندی موانع مشارکت ورزشی پناهندگان افغانستانی

Figure 1- Leveling barriers to Afghan refugees participating in sports

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد، موضوع قانونی یکی از موانع کلیدی برای مشارکت ورزشی افغانستانی‌ها است. تحلیل ISM نیز نشان داد، موانع قانونی اثرگذارترین مانع در مشارکت ورزشی افغانستانی‌ها است؛ بنابراین به نظر می‌رسد، در صورتی که این موانع تسهیل به‌روز و بازنگری شود، می‌تواند بر عوامل دیگر نیز تأثیر بگذارد و شرایط مطلوب‌تری را برای ورزش پناهندگان ایجاد کند. هارتلی و همکاران (۲۰۱۷) نیز در پژوهش خود نشان دادند، شکاف‌های قانونی یکی از موانع مشارکت ورزشی پناهندگان است. بسیاری از کشورهای مهاجرپذیر جهان از یک سو تلاش می‌کنند جریان مهاجرت به سمت کشورهايشان را کنترل کنند و از سوی دیگر فرایندهای قانونی جذب نیروی موردنیاز کشور از طریق مهاجرت را نیز فراهم می‌کنند؛ اما درمورد وضعیت اتباع افغانستانی در ایران چنین سیاستی وجود نداشته است. نتیجه تداوم وضعیت موجود که سختگیری شدید، قوانین دست و پاگیر و فشار بر پناهندگان است، باقی ماندن ضعیف‌ترین گروه‌ها در ایران و خروج گروه‌های بامهارت‌تر و ثروتمندتر به قصد کشورهای دیگر است. در همین راستا می‌توان از روح‌الله نیکپا نام برد. او از پناهندگان افغانستانی بود که در بچگی به خاطر جنگ و ناآرامی در افغانستان، به ایران آمد، اما بعد از چند سال مجدد به افغانستان برگشت و توانست دو مدال برنز پکن و لندن در رشته تکواندو کسب کند. همچنین هورویتز و مک‌دانیل^۱ (۲۰۱۵) در پژوهشی نشان دادند، در سال ۲۰۰۰ از ۹۲۷ مدل توزیع‌شده در بازی‌های سیدنی، ۹۸ مدال توسط ورزشکارانی کسب شده است که برای کشوری غیر از کشوری که در

1. Horowitz & McDaniel

آن متولد شدند، بازی کردند. در المپیک آتن نیز این آمار افزایش یافت؛ به طوری که از ۹۲۹ مدال توزیع شده، ۱۰۳ مدال توسط چنین ورزشکارانی کسب شده است. به طور کلی، در چهار المپیک سیدنی، آتن، پکن و لندن تقریباً از هر ده مدال توزیع شده، یک مدال توسط ورزشکارانی کسب شده است که برای کشوری غیر از زادگاه خود به بازی و مبارزه پرداختند. همان گونه که مشخص است، کشورهای پیشرو با تعدیل قوانین درباره مهاجران و پناهندگان، به خوبی از ظرفیت آنان برای توسعه کشور استفاده می کنند؛ بنابراین پیشنهاد می شود با کاهش محدودیت ها درباره پناهندگان و به روز کردن آیین نامه ها و قوانین پناهندگان و مهاجران، مهم ترین مانع برطرف شود. مسلم است که برطرف شدن این مانع، اثر مستقیم بر بهبود مشارکت ورزشی پناهندگان خواهد داشت. درواقع طبق تحلیل ساختاری تفسیری، مانع قانونی به صورت های مستقیم و غیرمستقیم بر سایر موارد اثرگذار است و مشارکت ورزشی را تحت تأثیر قرار می دهد. کستلز و میلر^۱ (۲۰۰۳) در همین زمینه بیان می کنند، زمانی که مهاجران برای مدت طولانی در یک کشور جدید ساکن می شوند، احتمالاً در دو طرف طیف می توانند قرار بگیرند؛ در یک سر طیف، آسانی اقامت، داده شدن حق شهروندی، پذیرش تنوع و شکل گیری (اجتماع های قومی) اجازه می دهد تا به عنوان بخشی از جامعه چند فرهنگی نگریسته شوند. در سر دیگر این طیف، ندادن پروانه اقامت، ندادن حق شهروندی و نبود پذیرش تنوع فرهنگی منجر به شکل گیری اقلیت های قومی می شود که حضورشان عمدتاً ناخوش آیند و شکاف برانگیز تلقی می شود. به نظر می رسد در ایران با وضع قوانین محدودکننده، پناهندگان افغانستانی به اقلیت های قومی تبدیل شده اند و در جامعه پذیرفته نشده اند. همچنین این موضوع توانسته است بر فرهنگ بیگانه ستیزی و فقدان پذیرش تنوع به شدت اثرگذار باشد و زندگی اجتماعی پناهندگان و به تبع آن ورزش را تحت تأثیر قرار دهد.

نتایج پژوهش نشان داد، یکی دیگر از مهم ترین موانع مشارکت ورزشی مهاجران افغانستانی، موانع اقتصادی است. در تحلیل ساختاری تفسیری نیز موانع اقتصادی به همراه موانع مدیریتی، در سطح بعدی اهمیت قرار گرفت. پژوهش های مختلفی از جمله هارتلی و همکاران (۲۰۱۷) موارد اقتصادی را از مهم ترین موانع مشارکت ورزشی پناهندگان دانستند که هم راستا با نتایج این پژوهش است. آن ها در پژوهش خود نشان دادند، فقدان سیاست های دولتی و سرمایه گذاری، به خصوص بی توجهی به رفاه افراد پناهجو به عنوان یک مانع قدرتمند عمل می کند. آن ها نشان دادند، در صورتی که پناهندگان پولی از اجاره خانه، غذا، هزینه تلفن اضافه بیاورند، شاید برای ورزش خرج کنند. همچنین جینز و همکاران (۲۰۱۵) بیان کردند، هزینه زیاد ورزش از موانع مشارکت ورزش است. طبق یافته های این تحقیق، دولت برنامه جدی برای حمایت مالی از ورزش پناهندگان افغانستانی ندارد. به نظر می رسد، این مسئله به آن دلیل است که ارائه خدمات و امکانات به اتباع افغانستانی در ایران در چاقوب سیاست کلی تشویق افغانستانی ها به بازگشت و جلوگیری از افزایش مهاجرت ها به ایران صورت می پذیرد (نصرافهانی و حسینی، ۲۰۱۶). این سیاست اگرچه به عنوان ابزاری برای کاهش رفاه و تشویق افغانستانی ها به بازگشت بوده، اما به نظر می رسد این سیاست موفق نبوده است؛ چراکه نتایج تحقیقات نشان داده است، مهاجران افغانستانی ساکن ایران، تمایلی به بازگشت به افغانستان ندارند. درواقع باید اشاره کرد، هزینه کرد دولت در ورزش به عنوان سرمایه گذاری محسوب می شود و اثرات اقتصادی مثبت در پی خواهد داشت (کلاشی و همکاران، ۲۰۱۶). کلاشی و همکاران (۲۰۱۶) در پژوهش خود نشان دادند، یک درصد افزایش در هزینه های ورزشی دولت و خانوار، برابر با ۰/۰۲۹ درصد افزایش در تولید ناخالص کشور است. همچنین ورزش اثرات مثبت بسیار زیادی بر حوزه های مختلف دارد که می توان به ارتقای سطح زندگی، بهبود خلق و خو،

1. Castles & miller

عدالت، بهبود رفتارهای و عادات و رسوم، همبستگی اجتماعی، تقویت مسائل فرهنگی ملی، هنجارپذیری اجتماعی، افزایش رفاه، افزایش سرمایه و نیروی کار نام برد که همگی به طور مستقیم یا غیرمستقیم نقش مهمی در بهبود اقتصاد کشور و همچنین بهبود وضعیت پناهندگان افغانستانی ایفا می‌کنند؛ البته در سال‌های اخیر، ایران فعالیت‌های ارزشمندی در زمینه تحصیل، بیمه و اشتغال اتباع افغانستانی انجام داده است. حال پیشنهاد می‌شود، به صورت مصوب بودجه‌ای نیز برای سازمان‌دهی و توسعه ورزش پناهندگان افغانستانی در نظر گرفته شود تا از اثرات آن هم پناهندگان افغانستانی و هم جامعه ایران بهره ببرند. تسهیلاتی برای برگزاری رویدادهای ورزشی پناهندگان، رویدادهای ورزشی ادغامی و جشنواره‌های منظم سالانه از ابتدایی‌ترین حمایت‌های دولت برای توسعه مشارکت ورزشی پناهندگان است. مسلم است که هزینه‌کرد دولت و اولویت‌های تخصیص بودجه براساس سیاست‌های کلان و به تبع آن قوانین است. قوانین محدودکننده درخصوص پناهندگان، به طور مستقیم منجر به ایجاد مانع اقتصادی برای مشارکت ورزشی پناهندگان شده است.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد، موانع مدیریتی از دیگر موانع مشارکت ورزشی پناهندگان افغانستانی در ایران است. نتایج تحلیل ساختاری-تفسیری نیز نشان داد، مانع مدیریتی تحت‌تاثیر موانع قانونی قرار می‌گیرد؛ بنابراین بدیهی است، با توجه به قوانین سخت و محدودکننده، موارد مدیریتی محدودکننده‌ای اعمال شود. هم‌راستا با نتایج این پژوهش، بورمن و همکاران^۱ (۲۰۱۸) نیز دریافته‌اند، عوامل مدیریتی مانند ضعف نیروی انسانی یکی از موانع توسعه ورزش پناهندگان است. همچنین آنان پیشنهاد کردند، به‌منظور توسعه ورزش برای پناهندگان به ظرفیت‌سازی سازمان‌های ورزشی آلمان نیاز است. اسپایچ (۲۰۱۳) نیز نشان داد، یکی از مهم‌ترین موانع مشارکت ورزشی پناهندگان، موانع مدیریتی و ساختاری است؛ البته به نظر می‌رسد، اصلاح موانع مدیریتی تنها با تغییر سیاست‌های کلان کشور امکان‌پذیر خواهد بود. امروز، سیاست مهاجرتی ایران در قبال مهاجران افغانستانی در موقعیتی میانه ایستاده است، اما هنوز هم بلا تکلیفی در برابر جمعیت دو تا سه میلیون نفری ویژگی اصلی رویکرد کلان کشور است. درواقع امروز با توسل به سیاستی که سامان‌دهی خوانده می‌شود، پناهندگان در وضعیت معلق و بلا تکلیف نگه داشته شده‌اند (نصر اصفهانی و حسینی، ۲۰۱۶)؛ بنابراین به نظر می‌رسد، یکی از دلایل بی‌توجهی مسئولان کشور به ورزش پناهندگان و تشکیل نشدن ساختارهای ورزش برای آن‌ها همین موضوع است؛ چراکه هنوز تصور می‌شود پناهندگان افغانستانی باید به کشور خود بازگردند؛ اما نکته مهم این است که تحقیقات مختلف نشان داده است، افغانستانی‌ها حتی با وجود محدودیت‌ها همچنان تمایل به حضور در ایران دارند؛ بنابراین به نظر می‌رسد، باید سیاست‌های مهاجرتی تغییر کند و برنامه‌های ورزشی به‌منظور تسهیل در ادغام، سلامت روحی، جسمی و یادگیری مهارت‌های زندگی و اجتماعی در اولویت وزارت کشور و اداره‌های اتباع قرار گیرد. همچنین با آموزش مربیان و توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد در حوزه ورزش پناهندگان می‌توان ورزش‌های سازمان‌یافته و هدفمند را برای گروه‌های ویژه پناهندگان توسعه داد.

یکی دیگر از نتایج این تحقیق، شناسایی موانع رسانه‌ای و اطلاعاتی به‌عنوان موانع مشارکت ورزشی است؛ چراکه افغانستانی‌ها رسانه و کانال‌هایی برای یافتن رویدادهای ورزشی و سالن‌های ورزشی ندارند. این نتیجه با پژوهش یعقوبی‌پور (۲۰۰۴) هم‌راستا است. آن‌ها نشان دادند، اطلاعات همواره در دسترس گروه‌های خاص و محروم جامعه از جمله نابینایان و معلولان، حاشیه‌نشینان و به‌ویژه مهاجران و پناهندگان قرار ندارد و این موضوع می‌تواند به دلایل مختلف امنیتی یا نژادپرستی باشد. در دسترس بودن اطلاعات ورزشی می‌تواند فرصت مشارکت ورزشی را افزایش دهد؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود یک پایگاه اطلاعات شامل

1. Burrmann

رویدادهای ورزشی، اماکن ورزشی، کلاس های ورزشی تدوین شود تا افغانستانی ها بتوانند به راحتی رشته و مکان مدنظر خود را جستجو کرده و در آن رویداد ثبت نام کنند. از طرفی شرکت کنندگان این پژوهش اعتقاد داشتند، رسانه ملی در انتشار اخبار مربوط به افغانستانی ها انتخابی عمل می کند و بیشتر اخبار منفی را ارائه می کند که این مورد باعث تشدید تصویر منفی جامعه درباره افغانستانی ها می شود. این یافته با نتایج مطالعه کمپبل^۱ و همکاران (۲۰۱۳) همسوست. آن ها نشان دادند، در استرالیا رسانه نگرش منفی به پناهندگان را تشدید کرده و پناهندگان را تهدید امنیت ملی معرفی می کند. همچنین معمولاً رسانه ها پناهندگان را با عوامل مختلفی مثل تروریست و بیماران ذهنی گره می زنند. این عوامل باعث می شود، ترس درباره پناهندگان افزایش یابد و شهروندان با تعصب خاصی به آنان رفتار کنند. رسانه می تواند با نمایش موفقیت های ورزشی افغانستانی ها در رسانه و تمرکز بر توانمندی های آنان، تصویر افغانستانی ها را در جامعه بهبود بخشد تا شرایط فعالیت ورزشی و اجتماعی آنان نیز بهبود پیدا کند.

نتایج نشان داد، موانع فرهنگی-اجتماعی یکی دیگر از موانع مشارکت ورزشی افغانستانی ها در فعالیت های ورزشی است. طبق مدل ساختاری-تفسیری، رسانه و عوامل فرهنگی اجتماعی در یک سطح و به صورت تعامل می توانند عمل کنند تا وضعیت نژادپرستی بهبود یابد. تصویر منفی جامعه ایران از افغانستانی ها، فعالیت های ورزشی آنان را تحت تأثیر قرار داده است. شاطریان و همکاران (۲۰۱۶) نیز در تحقیق خود نشان دادند، به طور کلی نگرش ایرانیان به مهاجران افغانستانی منفی است. بسیاری از مردم ایران اعتقاد دارند افغانستانی ها باید از کشور اخراج شوند. نظرسنجی جهانی مؤسسه گالوپ (۲۰۱۸) نشان می دهد، ایران کشوری عاطفی محسوب می شود و گرایش این عواطف منفی است. چنین فضایی، کنش ارتباطی را تقریباً از بین می برد و به جای فهم مشترک و گفت و گوی پایدار، فهم متضاد و درگیری و تضادی پایدار به وجود می آورد. حال، ورود بی برنامه سه میلیون افغانستانی به کشور، مردم را با درگیری های ذهنی و عینی مواجه کرده است؛ به طوری که بسیاری از ناسامانی های اجتماعی، اقتصادی و امنیتی زندگی خود را به وجود افغانستانی ها پیوند می زنند (روحانی و انبارلو، ۱۳۹۵). ابور^۲ (۲۰۱۸) نیز در پژوهش خود موانع فرهنگی-اجتماعی را از موانع مهم مشارکت ورزشی معرفی کرد. همچنین جداگزینه موضوع مهم دیگری است که به خصوص در ورزش پناهندگان اتفاق افتاده است. درواقع به جای تسهیل قوانین در این زمینه که پناهندگان نیز بتوانند با سایر افراد جامعه ورزش کنند و در تیم های مختلف قرار گیرند، پناهندگان افغانستانی تیم های مخصوص به خود و به تبع آن لیگ های مخصوص خود را دارند. این موضوع دو مشکل اساسی دارد: اول اینکه یکی از پیامدهای اصلی ورزش برای پناهندگان، ادغام آنان با جامعه محلی است که با این روش متأسفانه ادغامی صورت نخواهد گرفت؛ نکته بعدی این است که چون هزینه لیگ ها از طرف خود افغانستانی ها تأمین می شود، برگزاری آن سخت و پرهزینه است و متأسفانه برگزاری آن منظم نیست؛ بنابراین پیشنهاد می شود به تدریج با تسهیل قوانین شرایطی ایجاد شود که ایرانی ها و افغانستانی ها در سطوح مختلف بتوانند با یکدیگر ورزش کنند.

همچنین نتایج تحقیق نشان داد، نژادپرستی یکی دیگر از موانع مشارکت ورزشی اتباع افغانستانی است. حس برترینی ایرانیان، تبعیض، ناداوری، حسادت و تمسخر به خاطر ظاهر از موارد شناسایی شده در این بخش بود. نژادپرستی از مواردی بود که تقریباً همه شرکت کنندگان پژوهش آن را تجربه کرده بودند. جینز و همکاران (۲۰۱۵) نیز بیان کردند، یکی از موانع پیش

1. Campbell
2. Abur

روی پناهندگان برای شرکت در فعالیت‌های ورزشی، نژادپرستی است که به‌خصوص جوامع اسلامی عبارات زیادی از قبیل تروریست و عبارتی از این دست را باید تحمل کنند. سنقری و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهش خود نشان دادند، یکی از موانع ادغام افغانستانی‌ها در جامعه و ارتباط با سایر افراد جامعه، وجود حس برتربینی در بین نوجوانان ایرانی است. مسلم است که تصویر منفی ایرانیان درباره افغانستانی‌ها و همچنین وجود نژادپرستی در جامعه، شرایط را برای فعالیت ورزشی پناهندگان افغانستانی سخت کرده است. متأسفانه تاکنون برنامه‌های منسجمی برای مبارزه با نژادپرستی در ایران انجام نشده است. پیشنهاد می‌شود ارزش‌های اصیل ورزش مانند برابری و دوستی که کمیته بین‌المللی المپیک و کمیته بین‌المللی پارالمپیک نیز بر آن تأکید دارند، در برنامه‌های ورزش و تربیت بدنی مدارس جای گیرد. مسلم است که این آموزش‌ها به تدریج می‌تواند نژادپرستی در جامعه را بسیار کم‌رنگ کند و با نهادینه‌سازی ارزش‌هایی چون برابری، ظرفیت پذیرش جامعه ایرانی را برای افغانستانی‌ها بیشتر کند.

نتایج این تحقیق نشان داد، یکی دیگر از موانع مشارکت ورزشی عوامل فردی و خانوادگی است. موانع خانوادگی به‌خصوص درباره دختران بسیار پررنگ‌تر است؛ چرا که به طور عمومی، خانواده افغانستانی‌ها مخالف حضور دختران در فعالیت‌های ورزشی بود. این یافته با نتیجه محمدی (۲۰۱۹) هم‌راستا است. او در پژوهشی که به شناسایی موانع دوچرخه‌سواری پناهندگان افغانستانی و عراقی در آلمان پرداخت، نشان داد باورهای سنتی بازمانده از کشور پناهندگان نقش بسیار مهمی به‌عنوان مانع یا تسهیل‌کننده فعالیت ورزشی دارد. در این زمینه می‌توان به انگیزه مهاجرت اولیه افغان‌ها اشاره کرد که گفته شده است، مهاجرت اولیه که پس از حمله اتحاد جماهیر شوروی رخ داد، به علت حفظ «ناموس» بوده است (سجادپور و همکاران، ۲۰۱۶). به نظر می‌رسد، به طور کلی شکل‌گیری عادت‌های فعالیت بدنی افراد براساس تجارب گذشته، تجارب خانوادگی و فضای اجتماعی و فرهنگی جامعه است. از موانع دیگر بخش خانوادگی می‌توان به تعداد زیاد اعضای خانواده اشاره کرد. نصر اصفهانی و حسینی (۲۰۱۶) نیز در تحقیق خود به این موضوع اشاره کردند که نرخ زاد و ولد در افغانستانی‌ها زیاد است و هر خانواده هم‌زمان چندین فرزند محصل دارد. این موضوع فشار مالی درخور توجهی بر خانواده‌ها وارد می‌کند و باعث می‌شود هزینه برای ورزش در اولویت نباشد.

همچنین نتایج نشان داد، عوامل فردی از دیگر موانع مشارکت افغانستانی‌ها در ورزش است. هانکوک^۱ و همکاران (۲۰۰۹) نیز دریافتند، عوامل فردی یکی از موانع مشارکت ورزش است. آن‌ها نشان دادند، نداشتن وقت از مهم‌ترین موارد در موضوع موانع فردی است که هم‌راستا با این پژوهش است. آن‌ها مشکلات زبانی را از دیگر موانع مشارکت ورزشی بیان کردند. گفتنی است، تاکنون اکثر پژوهش‌های حوزه ورزش و مهاجرت در اروپا، کانادا، آمریکا و استرالیا انجام شده است که مسلم است مشکلات زبانی مانعی بسیار بزرگ برای مشارکت ورزشی است، اما به لحاظ شباهت‌های زبانی افغانستانی‌ها با ایرانیان، این مانع برای پناهندگان افغانستانی ساکن ایران وجود ندارد یا بسیار کم‌رنگ است. یکی دیگر از موانع مشارکت ورزش، فقدان تعامل قومیتی پناهندگان افغانستانی شناسایی شد. مدل ساختاری-تفسیری نشان داد، نبود تعامل قومیتی از اثرپذیرترین موانع است و نمی‌تواند تأثیری چندانی بر ورزش پناهندگان داشته باشد. تضادهای قومیتی و قدرت‌طلبی افغانستانی‌ها در ایران نیز هنوز پابرجا مانده است. از طرفی وزارت ورزش افغانستان نیز نتوانسته است نمایندگان شایسته و مقبول ورزشی در ایران به کار بگیرد.

1. Hancock

یکی از محدودیت‌های این تحقیق، دشوار بودن یافتن ورزشکاران افغانستانی بود. همچنین با توجه به ترس نهادینه شده در پناهندگان، ایجاد ارتباط با آنان دشوار بود. به رغم این موضوع، محققان با یافتن و جلب اعتماد چند نفر اول، زمینه ارتباط بهتر با بقیه ورزشکاران را فراهم کردند؛ البته مسلم است که دسترسی به تعداد زیادی ورزشکاران پناهنده دشوار بود؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود محققان آینده در ادامه این پژوهش و تبدیل مقولات شناسایی شده به پرسشنامه، در گروه بزرگ‌تری آن را به آزمون بگذارند.

پیام مقاله

مقاله حاضر به شناسایی موانع مشارکت ورزشی افغانستانی‌ها در ایران پرداخت و نشان داد که موانع قانونی، اقتصادی و فرهنگی از چالش‌های اصلی هستند. با اصلاح این موانع و ایجاد سیاست‌های حمایتی، مانند تخصیص بودجه برای توسعه ورزش پناهندگان و راه‌اندازی رویدادهای ورزشی مشترک، می‌توان مشارکت ورزشی آنان را تسهیل کرد. مسیر توسعه مشارکت ورزشی پناهندگان از مسیر قانون می‌گذرد. در صورتی که قوانین اصلاح شود و محدودیت‌ها کاهش یابد، دسترسی به فضاهای ورزشی و اجتماعات ورزشی افزایش خواهد یافت، آزادی برای انتخاب نوع و نحوه مشارکت ورزش شکل خواهد گرفت و توسعه‌ی مشارکت تسهیل خواهد شد.

منابع

1. Abbasi-Shavazi, M. J., & Sadeghi, R. (2015). Socio-cultural adaptation of second-generation Afghans in Iran. *International Migration*, 53(6), 89-110.
2. Abur, W. (2018). Settlement strategies for the South Sudanese community in Melbourne: an analysis of employment and sport participation (PhD thesis), Victoria University, Melbourne, VIC, Australia.
3. Adams, Jr., & Richard, J. (2005). Do international migration and remittances reduce poverty in developing countries? *World Development*, 33(10), 1645-1669.
4. Brendtro, L., Brokenleg, M., & Van Bockern, S. (1990). *Reclaiming youth at risk*. Bloomington, IN: National Education Service.
5. Burrmann, U., Michelini, E., Nobis, T., Schlesinger, T., & Tuchel, J. (2018). Sport offers for refugees in Germany: promoting and hindering conditions in voluntary sports clubs. *Soc. Regist*, 2, 19-38.
6. Campbell, D., Hutchison, E., & Nicholson, X. (2013). The visual dehumanisation of refugees. *Australian Journal of Political Science*, 48(4), 398-416.
7. Castles, S., Miller, M. J., & Ammendola, G. (2005). *The age of migration: international population movements in the modern world*. New York: the Guilford Press.
8. Catalano, R. F., Berglund, M. L., Ryan, J. A., Lonczak, H. S., & Hawkins, J. D. (2004). Positive youth development in the United States: Research findings on evaluations of positive youth development programs. *The annals of the American academy of political and social science*, 591(1), 98-124.
9. Corbin, J., & Strauss, A. (2015). *Basics of qualitative research* (Vol. 14). London: SAGE.
10. Gallup. (2018). <https://www.gallup.com/analytics/241961/gallup-global-emotions-report-2018.aspx>
11. Ghafari Nasab, E., Pouya, M., Ghaseminejad, M., & Mosavat, S. (2018). National and ethnic identity in Afghanistan: A case study of Cabul Education's Faculty. *Quarterly Journal of Islamic World Studies*, 6(13), 59-86. (In Persian)
12. Guerin, P. B., Diiriye, R. O., Corrigan, C., & Guerin, B. (2003). Physical activity programs for refugee Somali women: working out in a new country. *Women & Health*, 38(1), 83-99.
13. Guest, G., MacQueen, K. M., & Namey, E. E. (2011). *Applied thematic analysis*. London: SAGE.

14. Hancock, P., Cooper, T., & Bahn, S. (2009). Evaluation of a youth CaLD (cultural and linguistically diverse) sports program in Western Australia: Resettling refugees using sport as a conduit to integration. *Tamara Journal*, 8, 159-172.
15. Hartley, L., Fleay, C., & Tye, M. E. (2017). Exploring physical activity engagement and barriers for asylum seekers in Australia coping with prolonged uncertainty and no right to work. *Health & Social Care in the Community*, 25(3), 1190-1198.
16. Holloway, I., & Galvin, K. (2016). *Qualitative research in nursing and healthcare*. John Wiley & Sons
17. Jeanes, R., O'Connor, J., & Alfrey, L. (2015). Sport and the resettlement of young people from refugee backgrounds in Australia. *Journal of Sport and Social Issues*, 39(6), 480-500.
18. Kalashi, M., Hoseini, S.E., & Rajaei, M.H. (2016). The effect of government and households sports expenditure to gross domestic product in Iran. *Sport Management Studies*, 8(38), 82-165. (In Persian)
19. Mahmoudian, H (2004). Afghan migration to Iran: changes in economic, social and demographic characteristics and adaptation to the target community. *Journal of the Iranian Sociological Association*, 2(4), 42-69 (In Persian)
20. Michelini, E., Burrmann, U., Nobis, T., Tüchel, J., & Schlesinger, T. (2018). Sport offers for refugees in Germany: Promoting and hindering conditions in voluntary Sport Clubs. *Society Register*, 2(1), 19-38.
21. Mirzaei, H. (2017). An investigation of the educational integration of Afghan immigrants in Iran. *A Research Journal on Social Work*, 3(11), 43-84. (In Persian)
22. Moghadam, V. M. (2003). *Modernizing women: Gender and social change in the Middle East*. Lynne Rienner Publishers.
23. Mohammadi, S. (2019). Social inclusion of newly arrived female asylum seekers and refugees through a community sport initiative: The case of Bike Bridge. *Sport in Society*, 1, 1-25.
24. Mohamadi Torkamani, E., Albahadoli, A., Rasooli, F., & Bagheri, Q. (2018). The impact of sport on social integrity of the Iraqi resident in Qom province. *Research on Educational Sport*, 6(14), 255-276. (Persian)
25. NasreIsfahan, A., & Hosseini, S. (2016). Investigating the impact of Afghan citizens' education policies in Iran. *Social and Cultural Strategy*, 5(20), 55-83. (In Persian)
26. Omidvar, R., & Richmond, T. (2003). *Perspectives on social inclusion: Immigrant settlement and social inclusion in Canada*. Toronto, ON: Laidlaw Foundation.
27. Ontario Council for Agencies Serving Immigrants. (2005). *OCASI Research on inclusive recreation model for immigrant and refugee youth: Provisional model*. Toronto, ON: Author.
28. Orozco, M. (2003). *Family remittances to Nicaragua: Opportunities to increase the economic contributions of Nicaraguans living abroad*, Inter-American Dialogue. Report commissioned by the U.S. Agency for International Development, Mission in Managua, Washington, DC.
29. Ruhani, A., Anbarlou, M. (2017). Social formation of negative emotions by ascribed misdeeds toward afghan residents in Shiraz, towards a grounded theory. *Quarterly of Social Studies and Research in Iran*, 5(4), 617-640. (In Persian)
30. Sadeghi, R (2006). The demographic characteristics of foreign migrants in Iran: Selection of statistical content. *Iranian Journal of Official Statistics Studies*, 20(1), 4173. (In Persian)
31. Sajadpour, F., & Jamali, E. (2016). Emigrant Afghan women and home-returning challenges (Case study: Afghan emigrant women residing in the city of Mashhad). *Iranian Journal of Anthropology Research*, 6(2), 135-155. (In Persian)
32. Schulenkorf, N. (2010). Sport events and ethnic reconciliation: Attempting to create social change between Sinhalese, Tamil and Muslim sportspeople in war-torn Sri Lanka. *International Review for the Sociology of Sport*, 45(3), 273-294
33. Spaaij, R. (2013). Cultural diversity in community sport: An ethnographic inquiry of Somali Australians' experiences. *Sport Management Review*, 16, 29-40.
34. Songori, N., Fekrazad, H., Maarefvand, M. (2014). Barriers to social integration of young Afghans in Iran. *Contemporary Sociological Research*, 3(5), 101-124. (In Persian)

35. Wisdom, J., & Creswell, J. W. (2013). Mixed methods: Integrating quantitative and qualitative data collection and analysis while studying patient-centered medical home models. Rockville: Agency for Healthcare Research and Quality.
36. UNCHR. (2017). Global report. Retrieved from <https://www.unhcr.org/publications/fundraising/5b4c89bf17/unhcr-global-report-2017.html>

